

**Ceremonia decernării titlului de Doctor Honoris Causa
Domnului Prof. univ. dr. Constantin Năstăsescu
de la Facultatea de Matematică și Informatică a Universității din
București**

Pe data de 26 iunie 2006, în cadrul unei ceremonii prezidate de Prof. univ. dr. Ion Vladimirescu, Rectorul Universității din Craiova, Domnului Prof. univ. dr. **Constantin Năstăsescu** de la Facultatea de Matematică și Informatică a Universității București - membru corespondent al Academiei Române, i s-a decernat titlul de **Doctor Honoris Causa** al Universității din Craiova.

Același onorant titlu i s-a mai conferit și de către Universitatea **Ovidius** din Constanța.

Colaborator și prieten apropiat al Facultății de Matematică-Informatică a Universității din Craiova, Domnul Profesor **Constantin Năstăsescu** ne-a fost de foarte multe ori oaspete înainte de ceremonia din 26 iunie 2006 și sperăm să-l avem oaspete și în continuare, cu atât mai mult cu cât Domnia sa ne-a onorat cu acceptul de a face parte din Comitetul Editorial al Analelor Universității din Craiova, seria Matematică și Informatică.

Cuvântul de Laudatio rostit de Prof. dr. Dumitru Bușneag

Stimate Domnule profesor universitar doctor Constantin Năstăsescu Membru
corespondent la Academiei Române,

Stimate Domnule Rector,

Dragi colegi, studenți și invitați,

Aș dori să-mi încep acest Laudatio prin a-mi exprima sincera mea bucurie pentru că azi avem drept invitat de onoare pe Domnul Profesor universitar Doctor Constantin Năstăsescu de la Universitatea din București - Membru corespondent al Academiei Române, căruia Universitatea din Craiova îi va decerna înaltul titlu de Doctor Honoris Causa!

Domnia sa este nu numai o personalitate de prim rang a mediului nostru academic ci și un nume de rezonanță pentru întreg învățământul nostru preuniversitar matematic, cu atât mai mult cu cât foarte mulți dintre cei de față au învățat algebra după manualele sau culegerile de probleme de algebră ce îl au drept autor principal pe domnul profesor Năstăsescu.

Azi, noi cei de față, avem posibilitatea de a-i exprima grațitudinea noastră pentru tot ceea ce a făcut și va face în continuare Domnul profesor Năstăsescu pentru că matematica românească să își păstreze și pe plan intern renumele de care se bucură pe plan extern (poate să pară un paradox ceea ce am spus, dar pentru cei din sistem, sunt cunoscute dificultățile - mai ales de ordin calitativ - cu care se confruntă după 1989 învățământul matematic din universitățile noastre !).

Tot azi, cei care au condus facultatea noastră, în majoritate algebrști, au posibilitatea de a repara neglijența de a nu fi propus spre a primi titlul de Doctor Honoris Causa al universității noastre pe nici un algebrist! Prin domnul Profesor Năstăsescu, algebra de la noi are un reprezentant de frunte. I-am fost student domnului profesor Năstăsescu și pot să spun că întreaga mea carieră de algebrist și profesor stă sub semnul generozității domniei sale! Iată de ce afirm cu plăcere și emoție că mă bucură nespus prilejul minunat de a putea pronunța eu acest Laudatio!

Domnul profesor Constantin Năstăsescu s-a născut pe data de 13 martie 1943 la Pucioasa și, tocmai de aceea eu îi propusesem domniei sale ca această festivitate să fi avut loc pe data de 13 martie, anul acesta. Cu modestia specifică oamenilor de

valoare, domnia sa mi-a spus textual "Mitică, pe 13 martie nu se poate deoarece este ziua mea de naștere". Deși i-am răspuns prompt că dimpotrivă ar fi fost foarte plăcut pentru noi să-i facem acest cadou deosebit de ziua domniei sale, nu a fost să fie! Eu cred că și azi făcut, gestul nostru va fi recepționat de domnia sa cu aceeași intensitate deoarece prin gestul nostru omagiem atât pe matematicianul cât și pe omul deosebit care este profesorul Constantin Năstăsescu!

Veți vedea că prin întreaga sa operă matematică, domnul Profesor Năstăsescu reprezintă acel tip de personalitate din România zilelor noastre care merită să fie prezentată ca model de urmat pentru tânăra generație, în particular pentru tinerii matematicieni.

Într-o Românie care a plonjat după 1989 în mediocritate prin fenomene de marelizare, becalizare sau virinelizare dacă este să ne referim în general la societatea românească sau la apariția multor așa zise Universități particulare (în realitate veritabile SRL-uri), dacă este să ne referim la învățământul superior, prezența activă a personalităților de talia Domnului Profesor Năstăsescu este benefică și ne dă speranțe de revenire la normalitate.

Doresc acum să fac referiri la impresionanta operă matematică a Domnului profesor Năstăsescu care îl plasează în galeria celor mai valoroși matematicieni - algebriști de la noi și nu numai!

Domnia sa a publicat:

- 7 monografii în mari edituri din străinătate precum Springer, North Holland, Marcel Dekker sau Reidel;
- 22 de monografii, cursuri universitare, manuale școlare și culegeri de probleme în cele mai renumite edituri de la noi (Editura Academiei Române, Didactică și Pedagogică, Tehnică, Științifică și Enciclopedică, etc);
- peste 138 de articole de cercetare științifică în cele mai prestigioase reviste de algebră din lume (precum *Journal of Algebra*, *Communications in Algebra*, *Journal of Pure and Applied Algebra*, *K-Theory*, *Journal für Reine und Angewandte Mathematik*, *Mathematik Zeitschrift*, *C.R. de l'Academie des Sciences de Paris*, *Bull. Soc. Math. France et Belge*, *Bull.London Math. Society*, *Tsukuba Math. Journal*, *Seminario Matematico di Padova*, *Acta Math. Hungarica*, etc iar de la noi *Revue Roumaine des Math. Pures et Appliquees*, *Studii si Cercetari Matematice*, *Bull. Math. de la Soc. Sci. Roumaine*, etc).

Să remarcăm faptul că la multe dintre aceste reviste Domnul Profesor Năstăsescu este membru în Comitetul editorial!

Multe dintre aceste lucrări matematice sunt scrise în colaborare, avândul pe Domnul Profesor Năstăsescu ca autor principal, lucru care dovedește că Domnia sa este om de echipă, în realitate un veritabil creator de școală!

Multe universități din străinătate l-au avut ca Visiting professor pe Domnul profesor Năstăsescu: Universitățile Ferrara, Aquila, Padova, Roma, Florența (Italia), Murcia, Almeira, Granada, Santiago de Compostela (Spania), Antwerp, Brussels, Hasselt (Belgia), Paris VI (Franța), Leeds(Anglia), Dusseldorf (Germania), Ciudad de Mexico , etc.

Ca recunoaștere a incontestabilei valori matematice a Domnului Profesor Năstăsescu, Academia Română l-a primit în rândurile sale!

Iată de ce pot să afirm că este o onoare pentru Universitatea din Craiova faptul că Domnul Profesor Constantin Năstăsescu a acceptat Titlul de Doctor Honoris Causa al universității noastre.

Tot la fel de adevărat este și faptul că Domnul Profesor Constantin Năstăsescu trebuie să se simtă onorat de acest Titlu deoarece l-am oferit de fiecare dată numai marilor personalități care prin tot ceea ce au făcut ne-au obligat la respect și admirație!

Închei dorindu-vă stimate Domnule Profesor Constantin Năstăsescu multă sănătate și putere de muncă în beneficiul Învățământului matematic de la noi!

Disertația Domnului Prof. dr. Constantin Năstăsescu

Stimate Domnule Rector,
Dragi colegi și studenți !

În primul rând doresc să mulțumesc Senatului Universității din Craiova, Domnului Rector Ion Vladimirescu și nu în ultimul rând Domnului Decan Dumitru Bușneag, fostul meu student, pentru onoarea care mi se face prin decernarea Titlului de Doctor Honoris Causa al Universității din Craiova!

Prin studenții și foștii mei colegi de facultate, care sunt acum profesori la Craiova, am avut mereu relații de colaborare cu Universitatea din Craiova, însă evenimentul de azi mă obligă moral la o și mai intensă colaborare în viitor cu aceștia și nu numai!

Poate să pară surprinzător, însă vă mărturisesc sincer că pentru mine alegerea temei acestei Disertații a fost un lucru destul de dificil.

Ideea acestei Disertații, de a vorbi în fața dumneavoastră despre felul în care am devenit autor de manuale, mi-a venit când mi-am reamintit de cele povestite de profesorul Nicolae Dinculeanu acum câțiva ani cu ocazia primirii Titlului de Doctor Honoris Causa al Universității din București. Domnia sa s-a referit în mod special la greutățile ce le-a întâmpinat în elaborarea unui manual de Analiză matematică în perioada de dinainte de 1960.

Eu, ca elev al Școlii medii din Pucioasa (județul Dâmbovița) am beneficiat în clasa a XI-a (1961) de acest manual, remarcând marea diferență în bine față de manualul de dinainte (al profesorului Boteanu). Conceptul fundamental care făcea ca manualul profesorului Dinculeanu (scris în colaborare cu profesorul Eugen Radu) să fie bine primit, aducând rigoare matematică, era așa zisul concept epsilon-delta la care putem adăuga marele talent de pedagog al profesorului Dinculeanu!

Ceea ce vreau să rememorez eu acum este modul în care s-a produs schimbarea tuturor manualelor de matematică începând cu anul 1978, conștient fiind de faptul că scrierea unui manual nu este totuna cu scrierea unei cărți oarecare, ci este un act de mare responsabilitate atât pentru autor cât și pentru directorii învățământului!

Dacă profesorul Dinculeanu a luptat cu ajutorul unor profesori iluștri ca Miron Nicolescu și Grigore Moisil (poate și alții) pentru a putea impune un nou manual de Analiză matematică, schimbarea manualelor școlare începând cu anul 1978 a fost una coordonată de Ministerul Învățământului și viza schimbarea tuturor manualelor școlare de matematică începând cu clasa I-a .

Deci, dintr-un punct de vedere, n-a existat nici-o rezistență venită din rândul vechilor autori de manuale, asta și datorită faptului că această schimbare se preconizase cu câțiva ani înainte, deci ei erau avertizați că dacă mai doresc să participe la elaborarea manualelor, atunci competiția va fi destul de dură, existând toate șansele ca ei să fie eliminați din această cursă .

Au avut loc dezbateri aprinse privind oportunitatea introducerii în școală a unor formalizări mai ample de tip bourbakist asemănătoare cu cele preconizate în Franța

după anii 1970 de comisia condusă de André Lichnerowicz sau de cea condusă de Andrei Nicolaevich Kolmogoroff la sovietici (cum ar fi de exemplu oportunitatea folosirii axiomaticii în elaborarea manualelor de geometrie).

În acest sens a fost înființată o comisie condusă de Academicianul Gheorghe Mihoc și care conținea în cea mai mare parte membri ai Institutului de matematică al Academiei (ca de exemplu Silviu Telean, Nicolae Popescu, Octavian Stănășilă, Gheorghe Gussi, Ciprian Foaș și alții) și care și-a propus adoptarea unor noi programe care să constituie baza scrierii noilor manuale, operație care a început așa cum am mai spus la începutul anilor 1978.

Vreau să menționez că programele au fost mai mult un ghid și de care autorii au ținut cont în mare măsură, dar nu neapărat ad literam (așa cum se întâmplă din păcate cu actualul regulament de elaborare a manualelor).

Odată adoptate noile programe se punea problema ca cineva să scrie noile manuale.

Din cele discutate cu colegul meu, profesorul Constantin Niță de la Facultatea de Matematică și Informatică a Universității București, vreau să relatez cum am ajuns să fiu autor de manuale.

Un prim lucru neplăcut cu care ne-am confruntat a fost că dintre cei care au participat la elaborarea programelor, nici unul nu vroia să participe la scrierea efectivă a manualelor!

Întâmplător, profesorul Mihoc l-a întâlnit pe coridoarele de la facultate pe colegul Niță cărui i-a propus să participe la scrierea manualelor. El m-a căutat (aveam seminar pe la etajul III) și a insistat să fim și noi trecuți pe lista de potențiali autori. Am acceptat mai ales că aveam impresia că tot acest proces va muri în fașă!

Reamintesc că o tentativă de a scrie un manual de algebră pentru clasa a IX-a avusese loc cu câțiva ani mai înainte, cred că prin 1975, sub conducerea profesorului Ionel Bucur - decanul de atunci al facultății și în același timp directorul Institutului Central de Matematică. Există și acum la Biblioteca facultății materialul scris la care am participat și eu, dar nici-o dată publicat în vre-o editură ci doar la Litografia Universității! Sugestia de a scrie acel manual a venit de la Editura Didactică și Pedagogică. Tentativa a eșuat, dar a constituit un bun antrenament pentru operațiunea ulterioară de scriere a manualelor de după 1978.

De data aceasta, problema schimbării manualelor de matematică a fost luată în serios de către Ministerul Învățământului (sub conducerea ministrului de atunci, Suzana Gâdea).

Îmi amintesc că la sfârșitul anului 1977, în ajunul Anului Nou, am primit acasă un telefon de la cabinetul Ministrului unde eram invitat. Nu bănuiam pentru ce și m-am trezit introdus la Ministru care m-a întrebat scurt: "Tovarașe Năstăsescu vrei să scrii sau nu la manualul de algebră pentru clasa a IX-a?". Am zis da, sperând din nou în sinea mea că această acțiune nu se va finaliza niciodată!

Imediat după Anul Nou, Ministru Învățământului ne-a convocat la tot felul de ședințe și ne-a presat ca primele manuale să fie gata cât mai repede!

În felul acesta au fost finalizate manualele capete, adică cele pentru pentru clasele I-a, a V-a și a IX-a!

În ceea ce mă privește, am fost coautor la manualele de algebră pentru clasele a IX-a (1978), a X-a (1979) și a XI-a (1980).

Operațiunea de scriere a acestor manuale nu a fost simplă. Rupsesem legătura cu învățământul preuniversitar chiar din anul 1961 când am terminat liceul, chiar dacă prin puținele meditații la matematică care le făceam exista o legătură dar numai la nivel de exerciții și probleme pentru admitere.

A trebuit să fie consultate manuale din străinătate (Franța, Uniunea Sovietică, Germania, etc) precum și cele autohtone.

În final eu cred că am făcut o treabă bună scriind manualele de algebră de care am amintit, cu atât mai mult cu cât am introdus noțiuni fundamentale care au bătătorit calea elevilor spre matematica universitară (elemente de logică, teoria mulțimilor, algebră modernă, etc).

Pentru a ușura munca elevilor și profesorilor am hotărât să publicăm și o culegere de probleme de algebră adaptată noilor manuale, despre care avem semnale că și astăzi este căutată.

Despre o mai bună idee asupra a ceea ce a însemnat și înseamnă operațiunile de schimbare a manualelor, doresc să recomand celor interesați eseu Academicianului Solomon Marcus *Matematica în România* prezentat la Congresul Internațional de Educație Matematică de la Copenhaga din perioada 4-11 iulie 2004.

Vă prezentăm în continuare fotografii de la ceremonie.

